

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
8 Aralık 2015 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Dursun Çiçek'in, Komisyon Başkanlık Divanının oluşumuna ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

IV.- SUNUMLAR

1.- Yasama Uzmanı Mahmut Bülbül'ün, komisyonlarda kanun yapım süreci ve Millî Savunma Komisyonu hakkında sunumu

V.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

8 Aralık 2015 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.04

BAŞKAN: Faruk ÖZLÜ (Düzce)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ŞAHİN (Bursa)

SÖZCÜ: Murat BAYBATUR (Manisa)

KÂTİP: Metin AKGÜN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonun 26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılı, 2'nci Toplantısını açıyorum.

Millî Savunma Komisyonunun değerli üyeleri, bugünkü toplantımızın gündemiyle ilgili birkaç şey ifade etmek isterim.

Biliyorsunuz, Millî Savunma Komisyonu Parlamentomuzun, Meclisin ihtisas komisyonudur. 18 komisyondan birisidir. Bu toplantımızda bu yasama yılı içerisinde yapacağımız çalışmaların bir programını yapalım istiyoruz, bu yıl içerisinde yapacağımız çalışmaların bir programını yapalım diye düşünüyoruz. Esas gündem odur.

Değerli üyeler, şimdi isterseniz her üyemiz kısaca kendisini tanıtip bir tanışma faslı yapalım, ondan sonra toplantımıza devam edelim uygun görürseniz.

(Komisyon üyeleri kendilerini tanıtmaya başladı)

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Dursun Çiçek'in, Komisyon Başkanlık Divanının oluşumuna ilişkin açıklaması

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – İşletme Doktoru Dursun Çiçek.

Tabii, sözlerime başlarken burada toplantı da ifade ettiğim bir konunun altını çizerek devam etmek istiyorum.

Öncelikle, tabii, komisyonların örnek alması gereken yapı Meclisin Başkanlık Divanıdır. Dolayısıyla, şu an Başkanlık Divanında iktidar partisinden arkadaşların görev alması ne Meclis İçtüzüğü'ne ne de demokrasiye uygun değildir, bunu her toplantıda vurgulayacağım.

Bugün Sayın Bakanı ziyaret ettim, grup başkan vekillerini ziyaret ettim -iktidar partisi dâhil- Başbakanı da ziyaret edeceğim -akademiden hocamızdır- bu demokrasi açığını her yerde vurgulayacağım. Aksi hâlde çok müşterek bir çalışma, demokratik bir çalışma olmayacağına inanıyorum.

Otuz beş yıl Silahlı Kuvvetlerde Mustafa Kemal'in askeri olarak hizmet ettim. Yirmi bir yıl Kurmay Subay olarak, on dördü Deniz Kuvvetleri ve Genelkurmay Başkanlığı olmak üzere görev yaptım. Harp Okulu İşletme Bölümü, Harp Akademisi, Silahlı Kuvvetler Akademisini bitirdim. Çukurova Üniversitesinde "Örgütlerde Motivasyon ve İş Yaşam Kalitesi" konusunda doktora tezim var. Ön seçimle 25 ve 26'ncı Dönemde İstanbul 2'nci Bölge Milletvekili oldum. Tokat ve Sivas, yaşadığım ata yurdu olması nedeniyle sorunlarıyla ilgilendiğim, gidip geldiğim illerimiz.

Tabii, 2009 yılından itibaren 4 kez tutuklandım, elli iki ay hapiste kaldım. Şu an boynumda bu kumpas mahkemelerinin ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verdiği bir milletvekili olarak Komisyonunda görev yapıyorum, hâlen yargı aşaması devam ediyor.

İstanbul Hukuk Fakültesi öğrencisiyim. Evliyim, 2 çocuk babasıyım. İngilizce biliyorum.

Millî savunma millî bağımsızlık için önemli bir temel gösterge, temel faaliyet alanlarından biri, mutlaka önemli görevler yapacağımıza inanıyorum.

Komisyonlardaki arkadaşlara başarılar diliyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Dursun Bey, sağ olun.

Dursun Bey, seçimle ilgili yani "Her toplantıda söyleyeceğim." dediğiniz konuyla ilgili birkaç şeyi açıklamak isterim çünkü bu seçim oldu, yapıldı ve o konu kapandı. Hani, bunu her toplantıda gündeme getirmeyi düşünüyorsanız, hani bu seçim oldu, bitti yani her şey de yasal yani bunun demokrasiye aykırılığı, yasal olmayan bir tarafı yok. Yani, seçim bu, oldu, bunu tekrar tekrar söylememizin bir faydası var mı?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Fakat Başkanım, bir şey arz edebilir miyim?

BAŞKAN – Bir faydası var mı?

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Var tabii, başkan vekili istifa eder, yerine bu esaslara uygun bir başkan vekili seçeriz.

BAŞKAN – Ne faydası var?

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Muhalefetin de temsil edildiği bir Divana sahip oluruz, bu tartışmalar da biter.

BAŞKAN – Burada beraberce çalışacağız, başkan vekili olsak da üye olsak da ne fark eder ki?

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – O zaman partilere gerek yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yok, karıştırıyorsunuz.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Bu tartışmaya müsaadenizle katılabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Ben daha önce söz istemiştim, lütfen müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Tabii, lütfen buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Şimdi, gerçekten, 17 komisyonumuz var, bu komisyonların diğerlerinde elbette ki yasa çerçeve, İç Tüzük belli ama -birazcık, böyle, nezaket kuralları işletilerek diğer komisyonlarda partilerin üye dağılımına göre bir jestler olmuş, onu da duyunca iyice- Dursun Bey'in vurgulamaya çalıştığı şey, hakikaten, üzüldük, yani tamam her şey...

BAŞKAN – Bakın, "jest" dediniz yani bir hukuksuzluk yok burada, bir yanlışlık yok.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Hukuksuzluk demiyoruz, İç Tüzük'e aykırı bir şey var demiyoruz.

BAŞKAN – Aykırı bir şey yok, evet.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Ama keşke Millî Savunmada da böyle bir şey olsaydı. Yani, sadece iktidar, efendim, 15 tane üye, salt çoğunluğu elinde bulundurarak her şeyi biz yapalım, biz olalım mantığıyla değil de ya muhalefetin de... Sonuçta millî savunma..

BAŞKAN – Evet, doğru.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bizim hepimiz büyük bir özveriyle, hatta siyasi kimliklerimizi bile bir tarafa bırakıp birtakım işlevleri yapacağız. Böyle bir komisyonda böyle bir şey yapılabilir. Onu ben de aynı şekilde destekliyorum yani.

BAŞKAN – Şimdi, o bir temenni.

Biz daha önce, ilk toplantıda aldık Dursun Bey. Evet, böyle temenniniz vardı, aldık ama seçim oldu, artık bunu tekrar tekrar konuşmamızın bir faydası yok, bir katkısı yok.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Efendim, şimdi, ceza verdik, Yargıtay onayladı, ömür boyu yatacaksınız diye bir şey yok. Bu mücadele her durumda devam eder, sonuçta yanlış bir yerden döner.

BAŞKAN – Dursun Bey, ceza değil efendim, niye ceza diyorsunuz? Ceza demeyin lütfen.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Evet, aynı şey.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Ben geçen sefer de çok rahatsız oldum ama her zaman şuna inanırım: Nezaket siyasetten daha değerli ve önemli bir şeydir. İlk günden arkadaşları üzmem istemedim ancak bu Komisyon -herkesin sınıırım aynı fikirde olduğunu düşünüyorum- millî iradenin bugünkü şekliyle buraya yansımaları ifade ediyor. Daha ilk günden bu kurulun, bu Komisyonun demokratik karakterini zedelemeye özen gösterelim lütfen. Hiç kimse bu Komisyona daha ilk günden demokrasi notu veremez, bu çok yanlış bir şeydir, buna dikkat edelim arkadaşlar. Burada Komisyon üyeliği başlı başına önemli bir statüdür ve bu Komisyonun çalışmalarına en değerli katkılar bu statüyle fevkalade şekilde yapılabilir. Orada, Başkanlık Divanında olmak bu Komisyonun işlevlerini, hedeflerini, çalışma biçimini etkilemez. Bu konuda daha ilk günden bu kurulun demokratik karakterini tartışmaya açmayı çok yanlış ve uygunsuz buluyorum. Bu rahatsızlığımı da ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Dursun Bey, şimdi, daha önce bahsettiğiniz komisyonların... Şimdi, iki tip şey var; bir, İç Tüzük'le kurulan komisyonlar var, bir de yasayla kurulan komisyonlar var. Bizim Komisyon yani Millî Savunma Komisyonu İç Tüzük'le kurulan bir komisyon, yasayla değil. Şimdi, verilen komisyonların yasasında muhalefete iktidara paylaşım konusu açıklanmış, yasada. O yüzden jest değil yani yasasında var ve o yasa gereği muhalefete paylaşılmış. Bizim Komisyonda böyle bir şey yok, olsa biz de yapardık.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Engel olan bir yasa var mı, tüzük var mı?

BAŞKAN – Ama yasal olmayan bir şey yok. Bakın, şimdi, Kamil Bey dedi ki: "Jest yapmadınız."

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Jest değil, ben hak olarak görüyorum; hayır, bu jest değil.

BAŞKAN – Hak değildir efendim, yapmayın.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Haktır yani.

BAŞKAN – Yasada olmayan bir şey hak olmaz, yapmayın.

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Demokrasilerde temsil de adalet haktır efendim. Yani bunu her yerde...

BAŞKAN – Efendim, temsil ediliyorsunuz, yani Başkanlık Divanında olmamanız...

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Efendim, o zaman kabineye 5 kişi alalım CHP'den, hak hukuk olsun. Olur mu öyle şey?

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Onun yönetimi ayrı. Bura kabine mi? Meclis burası.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Rica ederim, bakın, demokrasinin çok temel...

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – O zaman Meclis Divanı da iktidar partisinden oluşsun, tartışma olmasın.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Beyefendi, teorik demokrasi tartışması açalım isterseniz. Demokrasinin en önemli prensiplerinden birisi... Demokrasi çoğunluk rejimidir, tamam mı?

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – O, çoğulcu demokrasi dir.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Buraya da bu çoğunluk yansımıştır, bu kadar basittir ama Komisyonun çalışması safahatında sizin söz hakkınıza, çalışma prensipleri bakımından size bir mani teşkil edecek bir tutumumuz olursa o zaman bizim demokratik vasıflarımızı eleştirebilirsiniz. Daha başlangıçta...

DURSUN ÇİÇEK (İstanbul) – Özde ve sözde tarafsızlık vardır.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Bu konuyu lütfen kapatalım.

DUR SUN ÇİÇEK (İstanbul) – Bir kere, bu seçimle bizdeki güven sarsılmıştır.

BAŞKAN – Dursun Bey, bakın, yapılan seçim hukuka, İç Tüzük'e, hepsine uygundur, hiçbir eksikliği, aksaklığı yoktur. Dolayısıyla, uygun görürseniz bu tartışmayı burada bitirelim ve tanışmamıza devam edelim.

Buyurun efendim.

(Komisyon üyeleri kendilerini tanıtmaya devam etti)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, bu toplantıda tanışma faslını gerçekleştirmiş olduk.

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulmasına ilişkin karar

BAŞKAN – Şimdi, bugünkü gündemimizde Komisyon çalışma programı üzerinde görüşme yer alıyor. Ancak, bu konuya geçmeden önce, tüm komisyonlarda alınan bir hususta karar almamız gerekmektedir. Bu kapsamda, İç Tüzük'ün 33'üncü maddesi uyarınca Komisyon toplantılarımızda tam tutanak tutulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler....

Diğer komisyonlarda da bu şekilde bir karar alındığını Komisyon uzmanımız bize anlatmıştı. Evet, bunu oylamamız gerekiyor.

DUR SUN ÇİÇEK (İstanbul) – Neyi kastediyoruz "Tam tutanak" derken?

YASAMA UZMANI MAHMUT BÜLBÜL – Burada konuşulanların hepsi kayıt altına alınsın diye.

BAŞKAN – Kayıt alınsın diye.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Stenograflarımız var değil mi?

BAŞKAN – Kimler var stenograf olarak burada komisyon tutanaklarını tutacak?

Evet, teşekkür ederiz.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Komisyon üyemiz, aldığımız bu kararla bağlantılı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Hizmetleri Başkanlığınca komisyon toplantıları en geç bir gün sonra İnternet'e açılmakta, ayrıca konuşma yapan milletvekillerinin konuşmaları deşifre edildikten hemen sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi maillerine gönderilmektedir. Bu konuşmalar, aynı zamanda, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnternet sayfasında sayın milletvekillerinin öz geçmişlerinin altında "komisyon konuşmaları" sekmesi altında yer almakta, ayrıca her yasama yılı sonunda e-kitap olarak taşınabilir belleklerde kendilerine verilmektedir.

Şimdi, Komisyon Uzmanımız Mahmut Bülbül, Komisyonumuzun personeli, uzmanımız "Komisyonlarda kanun yapım süreci ve Millî Savunma Komisyonu" konulu bir sunum yapacak.

Şimdi, değerli üyeler, İç Tüzük'ümüz var, İç Tüzük'e göre kurulan bir Komisyonuz ve Komisyonumuz ne yapar, Komisyon hangi faaliyeti yürütür, nasıl çalışır, bu konuda uzmanlarımızın bize bir sunumu olacak. Uygun görürseniz bu sunumu alalım, sonra da programı yapmak üzere konuşur, görüşürüz.

Buyurun Mahmut Bey.

(Yasama uzmanı Mahmut Bülbül kendini tanıttı)

IV.- SUNUMLAR

1.- Yasama Uzmanı Mahmut Bülbül'ün, komisyonlarda kanun yapım süreci ve Millî Savunma Komisyonu hakkında sunumu

YASAMA UZMANI MAHMUT BÜLBÜL – Bugünkü sunum kısmımızda "Komisyonlarda kanun yapım süreci ve Millî Savunma Komisyonu" hakkında kısa bir bilgilendirme yapacağım.

Komisyon, tanım olarak baktığımızda, uzmanlıkları dikkate alınarak seçilen, belirli sayıda milletvekilinden oluşan ve Genel Kurulda görüşülecek metinleri olgunlaştıran kurullar olarak tanımlanmış bizde. Bu tanıma baktığımızda "uzmanlıkları dikkate alınarak" diyor. İlk komisyonları 1340 yılında İngiltere'de Lordlar Kamarası ve Avam Kamarasının ortaklaşa kurduğu komisyonlar olarak görüyoruz ama Kıta Avrupası'na geçtiğimizde artık uzmanlaşma daha fazla dikkate alınıyor ve uzmanlaşma dikkate alınarak yapılan, oluşturulan komisyonları daha fazla görebiliyoruz ve uzmanlıkları dikkate alınırken yapılan komisyonlarda da genellikle bakanlıklar baz alınarak, bakanlıkların görev dağılımı baz alınarak yapılıyor. Bizde de Meclis-i Âyan ve Meclis-i Mebusan iç tüzüklerinde de "Encümen" adıyla da geziyor. İlk komisyonlarımıza da o dönemde rastlıyoruz.

Komisyon türlerine baktığımızda, yasal dayanak açısından Anayasa gereği kurulan komisyonlarımız var: Plan ve Bütçe Komisyonu ve Meclis soruşturması komisyonu Anayasa gereği kuruluyorlar. Yasalarla kurulan komisyonlara baktığımızda; Dilekçe Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, KİT Komisyonu, AB Uyum Komisyonu, Kadın, Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu olmak üzere kanunla kurulan komisyonlarımız var.

İç Tüzük 20'nci maddeye göre de toplam 16 komisyonumuz kurulmuş. Bunlardan bir tanesi Hesapları İnceleme Komisyonu, -İç Tüzük'te hâlen var- ancak Kamu Mali Yönetim Yasası'nın yürürlüğe girmesiyle, 5018 sayılı Yasası'nın yürürlüğe girmesiyle işlevsiz hâle geldiği için şu an İç Tüzük'te var ama herhangi bir faaliyeti olmayan bir komisyonumuz.

Süreklilik açısından baktığımızda, sürekli komisyonlara biz "daimî komisyon" veya "ihtisas komisyonları" diyoruz. Bu Millî Savunma Komisyonu da daimî komisyonlardan birisi. Yasama dönemi boyunca faaliyetlerini yürüten komisyonlarımızdır.

Geçici komisyonlar ise belli bir süreyle kurulan komisyonlar olarak karşımıza çıkıyor. Bunlar: Medis araştırması komisyonu, Medis soruşturması komisyonu ve 3 tane de karma komisyonumuz var, yasama dokunulmazlığıyla ilgili olanlar, milletvekillerinin milletvekilliğiyle bağdaşmayan işlerinin tespitine yönelik karma komisyonumuz ve devamsızlıkla ilgili kurulan bir karma komisyonumuz var, bunlar da geçici komisyonlarımız.

İşlevleri açısından baktığımızda, yasama yani sadece kanun yapan komisyonlarımız var. Yasama dışı kanun yapmak yerine denetim faaliyeti ağırlıkta olan komisyonlar olarak tanımlayabiliriz. Millî Savunma Komisyonu da yasama yapan komisyon olarak karşımıza çıkıyor.

Tabloda görüldüğü gibi toplam 18 tane komisyonumuz var. Bu komisyonların genel bir tasnifini yaptığımızda; genel olarak Meclisin görevleriyle ilgili olarak kurulan komisyonlar, bunlar Dilekçe, KİT, Güvenlik ve İstihbarat, İnsan Haklarını İnceleme ve KEFEK olarak sayabiliriz. Bir de bütün Hükümet hizmetleriyle ilgili olarak kurulanlar, bu sadece Plan ve Bütçe Komisyonu, neredeyse tüm kamu hizmetleriyle ilgili bir Komisyonumuz. Onun dışında kalan komisyonlarımız ise bakanlıkların görev alanı paralelinde düzenlenen komisyonlarımız. Ama son dönemde baktığımızda Adalet Komisyonu Adalet Bakanlığının görev alanına giren, Millî Savunma Komisyonu Millî Savunma Bakanlığının görev alanına giren işlere bakan komisyonlarken, son dönemde bakanlık isimleri değişmiş olmasına rağmen İç Tüzük'te herhangi bir değişiklik yapılmadığı için birbirinden biraz farklı gibi gözükse de bakanlıklarla paralel olarak düzenlenmiş bir komisyon ağımızın olduğunu söylemek mümkün.

Millî Savunma Komisyonu Türk Parlamento tarihine millî güvenlikle ve savunmayla ilgili konuları görüşmek üzere özel olarak ilk defa Heyet-i Âyan Nizamname-i Dâhilisinde "Askeriye Encümeni" adıyla kurulmuş, çeşitli dönemler içerisinde yine devam etmiş, hâlen kullandığımız 1973 tarihli İç Tüzük'ümüzde de Millî Savunma Komisyonu olarak varlığını devam ettirmektedir. Komisyon görev alanı olarak da iç-dış güvenlik konuları, askerlik mesleğine veya Türk Silahlı Kuvvetlerinin görev ve yetki alanına ilişkin konuları görüşmekte diyebiliriz.

Komisyonun oluşumuna baktığımızda -öncelikle komisyon üye sayısı- net bir sayımız yok, sadece sayısı belli olan Plan ve Bütçe Komisyonun 40 üyesi var ve kanunla belirtildiği için KİT Komisyonun 35 üyesi var, diğer komisyonların hiçbirisinin sayısı belli değil. Üye sayısı genellikle Meclis Başkanının tespiti, Danışma Kurulu önerisi ve Genel Kurul kararıyla belirleniyor. Bu dönem içerisinde belirlenirken alttaki tablo şu anki mevcut aritmetiğimizi gösteriyor. 26 üyeli bir komisyonda AK PARTİ'ye düşen oran ne kadar? Komisyon içerisinde 14,98; Cumhuriyet Halk Partisine düşen 6,33. Bu sayılar içerisinde 26 üye dağıtımıyla komisyon üye sayıları belirlenip, öncelikle Genel Kurulda belirlendikten sonra, gruplara bilgi veriliyor. Bu belirlenirken önceliğimiz siyasi parti gruplarının güçleri oranında temsili ilkesi, Anayasa ve İç Tüzük'te bu açıkça belirtildiği için komisyon sayılarında da muhakkak siyasi parti gruplarının güçleri oranında temsili ilkesine özen gösteriliyor ve ona göre sayılar tespit ediliyor.

Üye seçimi bağlamında tamamen ilk seçimi yapan siyasi parti grupları. Hangi milletvekilinin nerede, hangi komisyonda çalışacağını siyasi parti grupları belirliyor, daha sonra Genel Kurulda tüm siyasi parti gruplarının bildirmiş olduğu isimler bir araya getirilerek liste hâlinde okunmak suretiyle işaretle oylamayla komisyonlar seçilmiş oluyor.

Hiçbir komisyona üye olamayacaklara baktığımızda, Bakanlar Kurulu üyeleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı üyeleri hiçbir komisyonda görev alamıyorlar. Plan ve Bütçe Komisyonu ve Dilekçe Komisyonu üyeleri ise sadece kendi komisyonlarında çalışabiliyor ve diğer komisyonlarda görev alamıyorlar. Bunun dışındaki diğer komisyonlarda birden fazla üyelik mümkün hâle geliyor.

Seçim dönemi iki yıla sınırlı. Bizim ilk seçimimiz 30 Kasımdaydı, yaklaşık iki yıl sonra 30 Kasım 2017 yılında da yeniden Komisyon seçimi yapılacak, yeniden Başkanlık Divanı üyeleri seçimi yapılmış olacak, iki yılda bir yenilenmesi gerekiyor.

Komisyon üyeliğinin sona ermesi hâllerini de kısaca belirtmek gerekirse: Milletvekilliği düştüğü anda komisyon üyeliği kendiliğinde reysen düşer. Siyasi parti grubundan istifa hâlinde, uzaklaştırma, ihraç hâlinde kendiliğinden düşer. Başkanlık Divanı veya Bakanlar Kurulu üyeliği varsa otomatikman düşer. Komisyon üyeliğinden istifa doğal olarak düşüyor. Siyasi parti grubu oranının düşmesiyle oranlar değişeceği için -her siyasi parti grubunda kaç sayı olacağı belirtildiği için- yeniden bir seçim yapılması gerekiyor, orada bir değişim oluyor ve düşer. Siyasi parti grubunun milletvekili sayısı 20'nin altına düşüyse otomatikman komisyon üyelikleri de düşer ve ona göre tekrar belirlenmesi gerekir. Hükümetin değişmesi durumundaysa yeniden iktidar olmuş iktidar grubu isterse komisyonların yenilenmesini isteyebilir. Şimdi değişmiş olsa hemen on gün içerisinde değiştirilmesi talep edilebilir.

Komisyonların en önemli görevlerinden, özellikle bizim komisyonlarımızın en önemli görevlerinden birisi tasarı ve tekliflerin görüşülmesi. Bunlarla ilgili olarak baktığımızda tasarı ve tekliflerin komisyonlara havalesi, esas ve tali komisyon ayrımı olarak önümüze çıkıyor. Esas komisyon, raporu ve metni Genel Kurul görüşmelerinde esas alınan komisyonu ifade ediyor. Bu sadece bir tane oluyor. Tali komisyon ise esas komisyona görüş bildiren komisyon olarak karşımıza çıkıyor, birden fazla olabiliyor. Yarınki toplantımızda tali olarak görüşeceğiz, biz Millî Savunma olarak taliyiz esas olan Dışişleri Komisyonu. Biz orada taliyiz ve tali olarak görüşüyoruz ve esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna bir görüş sunmuş olacağız. Esas komisyon nihai kararı veren komisyondur ve Genel Kurulda raporu görüşülen komisyondur. Onunla ilgili olarak rapor kısmında açıkça belirteceğiz. Esas ve tali ayrımı yapılmasında yetki Meclis Başkanına ait. Meclis Başkanı hangi tasarı veya teklifin hangi komisyonda esas hangi komisyonda tali olacağına karar veriyor. Karar verirken konu bakımından, kapsam bakımından, amaç bakımından... Millî Savunma Bakanlığıyla alakalıysa Millî Savunma

Komisyonunda veya aşırı mali bir hüküm içeriyorsa Plan ve Bütçe Komisyonunda... Bunu konu, kapsam, amaç bağlamında değerlendirip ve yerleşik teamülleri de dikkate alarak hangi komisyonda olacağına Meclis Başkanı doğrudan karar veriyor.

Bir tasarı veya teklifin görüşülme süresine baktığımızda, esas olarak gönderilen bir işte İç Tüzük'te kırk beş günlük bir süre var. Kırk beş gün içerisinde bir tasarı veya teklif komisyonda görüşülmediği takdirde tasarı veya teklif sahibi isterse teklifini veya tasarısını doğrudan gündeme alınması için Genel Kurula başvurabilir ve Genel Kurul'daki görüşme sonucunda doğrudan gündeme alınmasını isteyebilir. Onun dışında ekstra bir süremiz yok, emredici bir hüküm olarak yok. Dönem sonuna kadar bir tasarı veya teklif görüşülmeyebilir veya hemen de görüşülebilir. Tali olarak baktığımızda on günlük bir süremiz var. "Tali komisyonlar on gün içerisinde görüşür." gibi bir ifade var. Bu süre uzatılabilir veya kısaltılabilir ama emredici bir hüküm değil, isterlerse komisyonlar görüşmeyebilirler.

Bir komisyon toplantısıyla ilgili süreçle alakalı kısa bir bilgi vermek gerekirse, komisyon toplantısında gündemin dağıtılma zamanı, en erken iki günlük bir süremiz var. Toplantıyı bu tarihten itibaren iki gün sonraya koyabiliyoruz. O iki günlük sürenin geçmesi gerekiyor. Toplantı yeri olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi binası içerisinde Başkanlık tarafından tahsis edilen komisyon toplantı salonlarında görev yapabiliyoruz. Onun dışında farklı bir yerde, farklı bir alanda komisyon toplantısı yapmamız mümkün değil.

Toplantı yönetimi olarak toplantıyı komisyon başkanı, yokluğunda başkan vekili, yokluğunda sözcü yürütüyor, eğer o da yoksa toplantı yapılamıyor.

Çağrı usulüne baktığımızda toplantıyı komisyon başkanı doğrudan çağırabileceği gibi üyelerin üçte 1'inin talebiyle de komisyon toplantısına çağrı yapılabilir. Komisyon başkanı doğrudan bu konuda yetkili ve gündemi de hazırlamaya yetkili.

Toplantıya davet edilecekler bağlamında yetki yine komisyon başkanında. Komisyon başkanı görüşülecek konuyla ilgili tarafları komisyon toplantısına davet edebilir, üniversiteden öğretim üyeleri, sivil toplum kuruluşları olsun, kimi davet etmek istiyorsa öncelikle ilgili birimleri çağırabilir, yetki komisyon başkanında.

Komisyon Hükümetin temsili: Komisyon toplantısına Başbakan veya Bakan katılabilir. Eğer yoksa yetkilendirilmiş bir üst düzey kamu görevlisine de yetki verilebilir. Bununla da sık sık karşılaşırız. Başbakan katılmıyor ama bakanlar katılmadıkları zaman üst düzey bir kamu görevlisini toplantıya katılmak üzere yazılı olarak görevlendirebilirler.

Komisyon konuyla ilgili olarak uzman çağırabilir.

Toplantılara Bakanlar Kurulu üyeleri, komisyon üyeleri –doğal olarak- katılır. Milletvekillerinin tamamı katılma hakkına sahiptir ama toplantıda bu kişiler önerge veremezler, değişiklik önergesi veremezler, o yetki sadece komisyon üyesi milletvekillerine aittir.

Komisyonlara devam: Komisyona katılmış bir milletvekili, devamsızlık bağlamında Genel Kurula katılmamış olsa bile o gün yok sayılmıyor. Burada, varsa devamsızlık cetveli bağlamında geldiğinde Genel Kurula katılmış gibi değerlendiriliyor, öyle bir durumla karşılaşabiliyoruz. Komisyonlara devamla alakalı olarak üç birleşim üst üste katılmayan veya bir yasama yılı içerisinde üçte 1'ine katılmayan milletvekilini ilgili siyasi parti grubu komisyondan geri çekebiliyor ama bunun örneği pek yok, sadece İç Tüzük'te yazıyor ama komisyonlara katılmışsa biz devam cetveli alıyoruz, Genel Kurula katılmış gibi de değerlendirilebilir.

Toplantı ve karar yeter sayısı: Bizde 2 tane toplantı yeter sayımız var. Birisi, salt çoğunluk, sadece seçim döneminde, Başkanlık Divanı bağlamında seçim yaptığımızda kullanıyoruz. Onun dışında üçte 1'le toplantıyor ve katılanların salt çoğunluğuyla karar alıyoruz yani 26 üyeli bir komisyonda 9 üyenin varlığı toplantı yapmak için yeterli. 9 üyenin 5 üyesinin aynı yönde vermiş olduğu kararla da toplantıda karar alınabilir.

Tatilde ve ara vermede komisyonumuz çalışmıyor, çalışabilmesi için izin alınması gerekiyor.

Kapalı oturum olarak da Hükümet temsilcisi, bakan veya Başbakan talep ederek veya üyelerin üçte 1'i talep ederek kapalı oturum yapılmasını isteyebilir ama çoğunlukla aleni gerçekleştirildiği için kapalı oturum çok kullanılan bir yöntem değil.

Kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesiyle alakalı kısa bir bilgi vermek gerekirse görüşmeye en erken başlama süresi kırk sekiz saatlik bir süre, tasarının veya teklifin komisyona havalesinden itibaren kırk sekiz saatlik sürenin geçmesi gerekiyor. Kırk sekiz saatlik süre geçtikten sonra biz bu tasarı veya teklifi komisyonda görüşüyoruz. Komisyonun en temel yetkilerinden birisi, gelen tasarı veya teklifi Anayasa'ya uygunluk bakımından denetimini yapma, Anayasa'ya aykırıysa bunu reddetme yetkisi var ama Anayasa'ya uygunluğu olduğuna kanaat getiriyorsa görüşmelere devam edebilir.

Sık karşılaştığımız bir durum, birleştirilerek görüşme. Birden fazla tasarı veya teklif esas olarak görüşülürken tek bir tasarı ekseninde görüşülebilir. Birleştirilip 10 tane teklif, 1 tane tasarı var, birleştirilip 11 işi bir arada görüşüp tasarı üzerinden -genellikle tasarı dikkate alınır- görüşmeler yapılır. Birleştirmede usul ve esaslara baktığımızda öncelikli üyelerden birinin talebi doğrultusunda imzayla başvurarak "Şu tasarı ve tekliflerin birleştirilerek görüşülmesini istiyoruz." gibi bir önergeyle, usul önergesiyle görüşmeler netleşir ve diğer tasarı veya teklifler, esas alınan tasarı ve teklif doğrultusunda görüşmelere başlanmış olur.

Birleştirilmiş kanun tasarısı ve tekliflerinin genel olarak görüşülme usulü, uygulamada 10 teklif 1 tasarıyla birleştirilmişse tasarı esaslı üzerinden gider. Tekliflere baktığımızda hiç görüşülmediğini görebiliyorsunuz, ismi sadece

geçmiş olabiliyor. Bu gibi durumlarda ilgili milletvekillerinin önergeyle o metin içerisindeki hükümlerinin oraya işlenmesini istemesi gerekiyor, komisyon karar verirse.

Komisyonlar, kesinlikle tasarı veya teklifleri bölemezler, "Yarısını bölüp görüşelim, diğer yarısını farklı bir zamanda görüşelim." diyemezler. Bir metni tamamen görüşüp kabul veya reddetme veya kısmen değiştirme yetkilerine tabi ama "Bölüştürüp ayrı ayrı görüşelim." gibi bir işlem yapılamaz.

Kendilerine havale edilen işler dışında görüşme yapamama: Millî Savunma Komisyonu, kanun tasarı ve tekliflerini görüşmek üzere kurulan bir komisyon. Bunun dışında verilmiş bir denetim yetkimiz yok. O yüzden sık sık gelen talepler oluyor, "Biz şu konuyu araştıralım, şunu yapalım, bunu yapalım." gibi bir taleple karşılaşabiliyor. Bu konuda Medis Başkanlığı çekimser davranıyor, denetim yapma yetkisi olmadığı için ama bilgilendirme toplantılarına herhangi bir sorun çıkarılmıyor ama bir kurumu denetlemek bağlamında bize sorun çıkarttıkları durumlarda karşılaşabiliyoruz.

Birleştirme: 1 tasarı, 4 teklif, örnek olarak karşımızda var. Komisyon, tasarı üzerinden Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nı iş olarak esas metin olarak alıp diğerlerinde birleştirerek görüşür ve görüşmede ilk, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı 1'inci maddeden son maddeye kadar görüşülür. Diğerleri, ilgili maddeler varsa komisyon üyeleri tarafından metin içerisinde yedirilerek görüşme devam eder.

Tasarı ve tekliflerin görüşülme usulüne baktığımızda, öncelikle tümü üzerinde görüşme açılır. Tümü üzerindeki görüşmede öncelik, konuşma hakkı tasarı sahibi bakan veya teklif sahibi milletvekiline aittir. Ondan sonra istem sırasına göre söz almak suretiyle konuşmalar yapılır. Ne kadar süreyle konuşulacağına baktığımızda herhangi bir süre öngörülmemiş, komisyonlar yasamanın mutfağı olarak değerlendirildiği için burada tamamen milletvekillerine bırakılmış ama bunun önüne geçme adına bazen süre kısıtlamalarına da gidilebiliyor. Hakkın kötüye kullanımının önüne geçmek adına bazen kullanılıyor ama bizim komisyonumuzda herhangi bir önergeyle milletvekillerinin sürelerini kısıtlama gibi bir şeyle de dört yıldır hiç karşılaşmadık.

Kifayeti müzakere önergesi dediğimiz bir şey var, görüşmeler boyunca birkaç saat daha fazla süren komisyonlarda görüşmelerin yeterli olduğu, "Artık görüşmeyi bırakalım, maddelerine geçelim." gibi bir şeyle karşılaşıldığında kifayeti müzakere önergesi verilerek görüşmelere yeterli denilebiliyor. Bizim komisyonumuzda bugüne kadar olmadı ama bazı komisyonlarda da var.

Alt komisyon kurma önergesi: Alt komisyon, İç Tüzük'te yer alan bir komisyon değil tamamen teamülen oluşan bir durum. Alt komisyon, ayrıntılı, tartışmalı olan bazı tasarı veya tekliflerin küçük komisyonlar kurarak, bu konu üzerinde 3, 5 veya 7 kişiden oluşan komisyonlar kurularak siyasi partilerin oranları da dikkate alınarak daha hassas bir inceleme yapılmasına yönelik komisyonlar kurulabiliyor. Bizim komisyonunda alt komisyon kurmuyoruz, genellikle ön brifinglerle komisyon çalışmalarını yaptık. Alt komisyon bizim komisyonunda olmadı ama diğer komisyonlarda var.

Tümü üzerinde görüşmelerden sonra maddelerine geçilmesi oylanır ve maddelerine geçilmesi kabul edilirse 1'inci maddeden devam eder, maddelere geçilmesi kabul edilmezse artık tasarı veya teklif reddedilmiş olur.

Burada kısa bir el gündemimiz var, komisyon başkanlığının takip ettiği tasarı veya teklifi görüşürken.

Maddelere geçtiğimizde, tasarı veya tekliflerin maddeleri üzerinde ayrı ayrı görüşme açılır, her madde tek tek görüşülmek zorundadır. Görüşmeler üzerinde her milletvekilinin konuşma hakkı var, komisyon üyesi olmayan milletvekilleri de gelip konuşabilirler. Süre bağlamında herhangi bir sınırlama yok. Madde üzerinde görüşmeler bittikten sonra madde üzerinde bir değişiklik önergesi varsa -az sonra ondan kısaca bahsedeceğiz- işleme alınır ve işleme alındıktan sonra madde değişiklik önergesi kabul veya ret durumuna göre maddenin oylamasıyla birlikte tek tek bütün maddeler görüşülür ve maddelerin görüşmesi tamamlandıktan sonra tümü üzerinde son oylama yapılmak suretiyle teklif veya tasarı komisyon tarafından kabul edilmiş olur ve Genel Kurula gidecek hâle gelir.

Son oylamaya kadar tekriri müzakere diye bir kavramımız var. İsterse, komisyon üyeleri bazı hususların tekrar görüşülmesini talep ederlerse o hususlar tekrar görüşülür ve bu görüşme neticesinde düzeltilmesi gereken maddeler veya madde varsa ona yönelik de bir karar alabilir.

Değişiklik önergesiyle alakalı olarak İç Tüzük'te komisyonlar için herhangi bir madde yok ama İç Tüzük'te Genel Kuruldaki değişiklik önergesi İç Tüzük 87'deki hükmü biz aynen uyguluyoruz. Değişiklik önergesinde hangi tasarı veya teklifin hangi kanunda değişiklik -çerçeve kanun veya kod kanun olarak farklı olabilir- yapıyorsa değişiklik önergesinin de o kanun içerisinde yer alması, o madde içerisinde yer alması gerekiyor.

Yeni madde ihdasına ilişkin önergeye baktığımızda karşımıza komisyonların kanun teklif etme yasağı geliyor yani görüşülen kanun teklif veya tasarisında olmayan bir kanunu, Askerlik Kanunu'nu görüşüyorsak Askerlik Kanunu dışında farklı bir kanunda önerge geldiği takdirde bu bir yeni madde ihdasına ilişkin önerge'dir. Komisyonların kanun teklif etme yasağı bağlamında değerlendirdiğimiz için, kıyasen İç Tüzük 87'yi de dikkate alarak Komisyon olarak bunu işleme almıyoruz. Askerlik Kanunu'nda yapılıyorsa, yeni madde ihdasına ilişkin önergenin de Askerlik Kanunu'nda yapılması gerekiyor.

Birden fazla kanunda -torba kanun olarak basında nitelendiriliyor- yapılan bir kanun tasarı veya teklifi varsa, yine o kanunların içerisinde yer alması gerekiyor. Onun dışında farklı bir kanunla ilgili olarak yeni madde ihdası yapılmışsa biz bunu işleme almıyoruz. İşleme alındığı takdirde, bazen siyasi parti grupları ortak olarak anlaşıp önerge olarak yeni madde

ihdası yapıyorlar farklı bir kanunda, Medis Başkanlığı bunu yazıyla Komisyona iade ediyor, "Bu konuda bir düzeltme yapın." diyebiliyor. Karşılaşılan durumlardan birisi.

Örnek bir değişiklik önergesi: Komisyon görüşmeleri tamamladıktan sonra bir rapor yazıyor. Örnekte bir raporumuz var. Bu rapor içerisinde komisyonun raporu ve metni yer alıyor. Ekstradan tasarı veya teklifte hangileri varsa tamamı gerekçeleriyle birlikte yer alıyor. İçerisinde, alt komisyon kurulmuşsa alt komisyon raporu veya metni varsa yer alıyor. Bu sıra sayısında -komisyon raporuna kısaca sıra sayısı diyoruz- tasarinin her şeyi, evveliyatı ve sonuna kadar olan kısmının tamamını görmek mümkün. Komisyon raporunda, komisyon tasarı veya teklifi görüşülürken son toplantıya katılmış olan milletvekillerinin imzalarını alıyoruz, hangi yönde oy kullanmışsa. Muhalefet etmişse muhalefet şerhini belirtecek şekilde imzalaması gerekiyor. Toplantıya katılmamış bir milletvekilinin muhalefet şerhi göndermiş olsa bile muhalefet şerhini komisyon raporuna almıyoruz.

Örnek bir komisyon raporunun içeriği: Sol tarafta tasarı veya teklifin orijinal hâli, ilk hâli; sağ tarafta ise Millî Savunma Komisyonunun kabul ettiği metin. Genel Kurulda da Millî Savunma Komisyonunun kabul ettiği metin görüşülmekte.

Kısaca, Millî Savunma Komisyonu 24'üncü Yasama Döneminde neler yaptı, onlardan da bahsedeyim, bitireyim. Toplam 16 toplantı gerçekleştirdik. Komisyona 6 tasarı, 49 teklif olmak üzere 55 esas dosya gönderildi. Bu 55 esas dosyanın 6 kanun tasarısı ve 9 kanun teklifi Komisyonunda görüşülerek kanunlaştı, Genel Kurulda da görüşülerek kanunlaştı. Toplam 165 talî dosya Komisyonumuza gönderildi.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Kaç tanesi muhalefetten?

YASAMA UZMANI MAHMUT BÜLBÜL – Kanunlaşanlardan mı?

ERKAN HABERAL (Ankara) – Evet.

YASAMA UZMANI MAHMUT BÜLBÜL – 4 tanesi muhalefetten ama birleştirilerek görüşülenlerden efendim.

7 tane talî dosya da Komisyonunda karar bağlandı. Diğer talî dosyalar Komisyonunda görüşülmedi.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Bayağı dosyalarda adalet sağlanmış Başkanım.

YASAMA UZMANI MAHMUT BÜLBÜL – Millî Savunma Komisyonunda görüşülen bazı kanun tasarı ve tekliflerine baktığımızda görebiliyoruz, Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu Tasarısı, Askerlik Kanunu -bedelli askerliği 2 defa çıkarttık geçen dönem içerisinde- Harp Akademileri Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, son olarak, Millî Mayın Faaliyet Merkezinin kurulmasına yönelik...

Komisyon olarak sadece kanun tasarı ve tekliflerini görüşmedik, onun dışında bilgilendirme toplantıları da yapmış olduk. Bunları "diğer faaliyetler" olarak tanımlamak mümkün. Birincisi, Savunma Sanayi Müsteşarlığından briefing alma, ASELSAN'dan briefing alma, TAI'den briefing alma. Yerde gördüğümüz, Eskişehir'deki 1. Hava İkmal Bakım Merkezi Komutanlığını Komisyon üyeleri olarak ziyaret ettik. Yine, Gölcük Tersane Komutanlığını ziyaret ettik. 1. Ana Bakım Merkezi Komutanlığını Arifiye'deki tank bakım merkezinde ziyaret etmiş olduk.

Komisyon planında olmamıza rağmen ertelemek zorunda kaldığımız İran, Irak ve Suriye sınırındaki kalekollarla alakalı olarak da programımız yarım kaldı. Bir de Kayseri'deki Hava İkmal Bakım Merkezi Komutanlığı yarım kaldı. Ama Komisyon olarak planlanmıştı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Mahmut Bey.

Şimdi, Komisyon uzmanımız Mahmut Bey'e sorularımız varsa onları sorarım. Bizimle sürekli beraber çalışacak Mahmut Bey, her zaman da sorabiliriz.

Şu anda sorusu olan var mı efendim?

Evet, soru yok anlaşılır.

Şimdi, sayın milletvekilleri, Komisyonun çalışma programı üzerinde konuşmaya geçebiliriz.

V.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma usul ve esasları hakkında görüşmeler

BAŞKAN – Tanıştık, Komisyonla ilgili genel prensipleri uzmanımız anlattı. Şu anda da Komisyon olarak önümüzdeki dönem biz ne yapmalıyız, neler yapmalıyız. Bunu biraz sizlerle istişare edip bir program yapalım diye bugün toplanmış bulunuyoruz.

Şimdi, Meclisimizin bir araştırma birimi var. Ben, bu birimin başındaki arkadaşımızla konuştum. Şöyle bir soru sordum: "Gelişmiş müttefik ülkelerin meclislerindeki millî savunma komisyonları hangi tür faaliyetleri icra ediyor, biz ne yapıyoruz?" Bir çalışma yaptılar geçen hafta içerisinde. Bunu bize gönderdiler.

Bunu aslında Mahmut Bey çoğaltıp üyelerimize dağıttım. 13-14 ülke vardı. Bugün de sabah bana geldi. Ben de tam okuyamadım.

Şimdi, bu aslında önemli. Hani biz ne yapıyoruz, diğer ülkeler ne yapıyorlar? Burada bir mukayese yapma imkânımız olacak. Bunu daha derinleştirebiliriz, daha geniş bakabiliriz ama tabii, Millî Savunma Komisyonu İç Tüzük'le kurulan bir komisyon. İç Tüzük bize hangi yasal görevi veriyorsa resmî faaliyetlerimiz onunla sınırlı olacak ancak tabii biz Millî Savunma Komisyonu derken, Türkiye'deki millî savunmaya ilişkin unsurları daha yakından bilmemizde fayda var. Şimdi, Millî Savunma Bakanlığı var, bizim direkt ilgili Bakanlık; Savunma Sanayi Müsteşarlığı var, Bakanlık altında ciddi faaliyetler yürüten bir kuruluş; yine askerî fabrikalar var, hava ikmal bakım merkezleri var, tersaneler var, özel sektör

kuruluşları var, Silahlı Kuvvetlerin modernizasyonu faaliyetlerini yürüten kuruluşlar. Şimdi, aslında bu kurumları yakından tanımakta fayda var. Geçen dönem kısmen yapılmış, bazı ziyaretler gerçekleştirilmiş.

Şimdi, benim aklıma gelen, mesela bunları bir program dâhilinde ziyaret edebiliriz. Biliyorsunuz, bunların ağırlıklı merkezleri Ankara'da. İşte, TAI, ASELSAN, ROKETSAN, HAVELSAN, Makine Kimya; bunlar Ankara'daki tesislerimiz. Yine, 3. Hava İkmal Bakım Merkezi var, 4. Ana Bakım Merkezi Komutanlığı var Ankara'da. Adapazarı'nda var 1. Ana Bakım Merkezi Komutanlığı. Kayseri'de var, Eskişehir'de var. Gölçük ve İstanbul'da tersaneler var. Bir program yapıp, mesela bunları ziyaret edip yerinde bilgiler alabiliriz. Çünkü tanıyalım, yani bize tasarılar gelecek veya Millî Savunma Komisyonu üyesiyiz. Yani bir tanıyalım, bilelim. Bunu yapabiliriz, yine yapabiliriz. Bir tanesi bu olabilir.

İkincisi, yine bu dönem, belki dönem sonunda bir konferans yapabiliriz. Hani Medis bünyesinde, Medisin içerisinde, çünkü daha önce bazı komisyonlar yapmışlar Uyuşturucu Madde Bağımlılığı Konferansı gibi. Böyle bir şey yapabiliriz. Güzel bir gündem belirleriz. Bu gündemde konuşmacılar seçeriz. Sivil-asker müştereken bunu birlikte yapabiliriz. Bunları bence konuşalım uygun görürseniz.

Sizlerin varsa başka önerileri, hani ne yapabiliriz? Benim aklıma gelen Savunma Bakanımızla görüşüp Savunma Sanayi Müsteşarlığı, onlardan burada bir brifing alabiliriz, bir bilgilendirme, sunum alabiliriz. Hani Bakanlık ne yapıyor, hangi faaliyetleri icra ediyor? Savunma Sanayi Müsteşarlığı neler yapıyor? Onları bir dinleyebiliriz. Ziyaretler yapabiliriz, bir konferans yapabiliriz.

Uygun görürseniz, şimdi, arkadaşlarımız, sizler...

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Uygun zaman diliminde Başkanım...

BAŞKAN – Nasıl yapalım? Yani şu anda bence arkadaşlarımız, hani teklifi olan varsa dinleyelim, sonra şey yaparız. Nasıl yapalım? Yani bir teklifi olan arkadaşımız varsa alalım. Yani ne yapılabilir? Veya haftaya mı...

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Onu planlarız. Şey yapalım, uygun zaman diliminde görüşmek üzere...

ÖMER ÜNAL (Konya) – Brifing almaktan başlayalım Sayın Başkanım ilk. Ardından, bahsetmiş olduğunuz...

BAŞKAN – Ziyaretler yapalım diyorsunuz.

ÖMER ÜNAL (Konya) – Tabii ki öncelikle işin brifingini almak en doğrusu diye düşünüyorum. Ardından ziyaretler, bahsetmiş olduğunuz kurumlar, başta Ankara'da olan kurumlar olmak üzere uygun zaman dilimini yaygın bir şekilde bu ziyaretleri gerçekleştiririm. Belki yasama yılı sonunda da, bahsetmiş olduğunuz konferans veya panel türü yani çoklu konuşmacının olduğu, önemli bir konunun da tespit edildiği panel türü bir şey yapılabilir diye düşünüyorum Mediste.

BAŞKAN – Evet, başka efendim? Yani bir dönem çalışacağız.

Şimdi, şöyle -normal- bize yasa tasarıları ve teklifleri onlar zaten gelecek, onu zaten yapacağız, onların dışında biz ne yapabiliriz?

Değerli arkadaşlar, mesela, Millî Savunma Komisyonu olarak biz biraz daha farklı şeyler yapalım, daha güzel işler yapalım. Yani, dünya değişiyor, dünyada ciddi güvenlik, savunma konuları her gün gündemimizde. Biz komisyon olarak daha farklı, güzel şeyler yapalım bu dönem. O yüzden, hani farklı ama yine usullere uygun bir şekilde farklı bir program yapalım diye ben arzu ediyorum. Uygun görürseniz sizler de görüşlerinizi ifade edin, ortak bir noktaya varalım.

Buyurun efendim.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Sayın Başkanım, ilk etapta, Ömer Bey'in de söylediği gibi, bir brifing almak çok uygun olabilir. Bu kurum ziyaretleri bilmiyorum çok yararlı oluyor mu, önceden incelemekte fayda var.

Ama ben özellikle bugünlerde bu Rusya'yla uçak krizi, iki gün önce boğazdan geçen gemi krizi konusunda mutlaka bilgilennemem gerektiğini düşünüyorum. Yani sadece basından biliyoruz oysa sizler de takdir edersiniz ki Millî Savunma Komisyonu üyesiyiz, bu konuda belki özel bir brifing istenebilir. Bilmiyorum Sayın Bakan uygun görürse, Komisyon bu konuda bilgilendirilirse, biz de belki olaylara daha sağlıklı bakma olanağına kavuşuruz, özellikle bu konuya münhasıran bunu söylemek istiyorum.

Bir de, tabii, ülkemizin içinde yaşadığı durumdan hareketle, doğu ve güneydoğudaki yaşanan olayları da Millî Savunma Komisyonu olarak yerinde takip etmemizin çok yararlı olacağını düşünüyorum. Bu konuda, tabii, genelde üyelerimiz nasıl uygun görürler ama o konuyu da gündemimize alalım, tartışalım, nasıl uygun görürlerse. Tabii, tartışalım derken tabii ki sonunda sizlerin diyeceği olacaktır ama bütün iyi niyetimle...

BAŞKAN – Estağfurullah, müşterek karar alacağız.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Ülkemizin çok önemli bir sorunu doğu ve güneydoğu, adına "Kürt sorunu" dediğimiz sorun çok yaşamsal Türkiye bu sorunu aşmadan adım atamıyor. O sorunun çözümüne Millî Savunma Komisyonunun direkt belki ilgisi olmadığı düşünülebilir ama bence çok ilgili, çünkü ülkemizin savunmasını da ciddi anlamda ilgilendiren bir konu.

Aynı şekilde Kuzey Irak ve kuzey Suriye'deki olaylar konusunda da bence komisyon olarak da bilgilenebilirim. Sizlerde uygun görürseniz o konularda da daha fazla bilgilenebilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, efendim, başka söz almak isteyen, katkı yapmak isteyen?

Buyurun efendim.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Şimdi, yapılan sunumda da görülüyor ki, yani bu daha önceki dönemlerde tartışılmış olan yasaları sanki biz tekrardan tartışmıyoruz Bakanlıktan gelmediği müddetçe, öyle görülüyor.

BAŞKAN – Bizim yasa yapma yetkimiz yok; gelen, yapılan yasaları tartışma...

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Yok, öneri usulü tartışma...

BAŞKAN – Evet. Tartışıyoruz, yani burada görüşüyoruz, engel yok.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Bununla ilgili bir tarih belirleyelim en azından ya da bir sonraki toplantıda hani neler üzerinden tartışmalar yürütülebilir, bizim yapabileceğimiz boyutlar üzerinden bir tartışma yürütülebilir, bir hazırlık yaparak en azından burada önerilerle birlikte o tartışmaları yürütebiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Ben konuyu tam anlayamadım, yani yapılmış, yasalar yapılmış, yani yasa çıkmış. Onu yapılacak olanlar için mi, yapılacak olanları ne kadar mı tartışabiliriz?

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Yok, öneriler sunma üzerine tartışma yürütüyoruz ya, diyelim brifing verilmesi üzerine ya da herhangi bir yerin ziyareti üzerine ya da belli yasaların tartışılması üzerine işte bunlarla ilgili önerilerin sunulması için bir sonraki toplantıda biraz daha ayrıntılı...

BAŞKAN – Ha, bir taslak hazırlayalım, derinleştirelim.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Üzerine bir tartışma yürütülmesi...

BAŞKAN – Tamam, olur.

Başka efendim?

ABDULLAH BAŞCI (İstanbul) – Sayın Başkanım, benimkisi bir bilgi alma açısından...

Biliyorsunuz, geçmişte bir Kıbrıs Barış Harekâtı yapılmıştı. Bu Barış Harekâtından sonra Amerika ülkemize bir ambargo uygulamıştı “Benim silahları kullandınız.” diye.

Tabii, son dönemlerde yerli yapım silahların hayli yoğun olduğunu biliyoruz. Millî savunma açısından ithal silahımız neler, şu anda yerli kullanım neler, bununla ilgili böyle bir çalışma olabilir mi acaba? Bu, stratejik açıdan iyi mi olur, kötü mü olur?

BAŞKAN – Şimdi, şey var, bu hem SASAD, yani Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği hem Savunma Sanayi Müsteşarlığı ve yine Bakanlığımız aslında yerleştirme oranıyla ilgili çalışmalar yayınlıyor, yer yıl yayınlıyor. Onlardan istifade edip yerleştirme oranı ne mertebede, hangi mertebede onu öğrenebiliriz.

Aslında bu alacağımız, almayı düşündüğümüz brifingler sırasında bunu baştan iletiriz, bize o konuda brifingde daha farklı bir bilgilendirme yaparlar.

ABDULLAH BAŞCI (İstanbul) – Çok iyi olur.

BAŞKAN – Buyurun Kamil Bey.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkanım, şimdi, ana çerçeveyi çizdik, hakikaten çok acele etmeyelim, birazcık bizde bir “think tank” yapalım. Ne yapabiliriz? Ama şu gerçek ki, fikirler oluşurken yani bilgisiz olmuyor. Biz, bir taraftan bilgi kaynaklarımızı geliştirip, hani herhangi bir konuda fikir üretebilmek için o bilgiyi alalım. Çünkü, özgeçmişlerden aldığımız kadarıyla sizin dışınızda çok yetkin, bu alanda yetkin kimse yok Komisyonumuzda.

BAŞKAN – Estağfurullah.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bu bir eksiklik değil, bunu zamanla deruhte edeceğiz tabii ki.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Hepimiz askerlik yaptık ama.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Evet, tek söyleyeceğimiz o, bedelli var mı bilmiyorum, ben değilim.

Saniyorum iş bölümünü eğer rasyonel yaparsak, yani bir aylık bir takvimi sadece yerinde görüp tespit etme değil de, mesela zaman zaman bilgileneelim, zaman zaman brifingler olsun, bu arada gelen teklifleri görüşelim, tartışalım, arada bir de gidip, yani bu bilgiyi pekiştirme, yerinde deneyime dönüştürme, daha kalıcı bilgiye dönüştürme açısından da kurumsal ziyaretlerimizi yapalım.

BAŞKAN – Yani yayaım diyorsunuz, yani ziyaretleri yayaım.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Yani üçü senkronize olsun, hani bir ay bunu yapalım, ikinci ay bunu yapalım değil de birbirlerini besleyici şekilde, kademe kademe yaparsak... Bu konuda da biz, bütün arkadaşlarımız, üye arkadaşlarımız bir haftalık bir süre ya da bir sonraki toplantımıza kadar bunları nasıl somutlaştırırız, neler yapılabilir noktasında hepimiz somut tekliflerimizle geliriz, siz de değerlendirirsiniz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tamam.

O zaman hani bu toplantıda belirlemiş olmayalım, zaten görüşüyoruz şu anda, bir sonraki toplantıda daha detaylı zihni, fikrî hazırlık da yapılmış olur arkadaşlarımızın, birlikte şey yaparız.

Başka efendim?

ERKAN HABERAL (Ankara) – Bir sonraki toplantı yarın değil miydi?

BAŞKAN – Yok, yarınki şöyle, yarın birkaç bir şey var, uluslararası anlaşma var. Aslında Dışişleri Bakanlığının konusu ama biz tali komisyon...

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Tali olarak gelmiş 4 konu var.

BAŞKAN – Evet, 4 konu var.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Romanya, Ruanda...

BAŞKAN - Dışişleri Bakanlığından bir uzman arkadaşımız gelecek, bizi bilgilendirecek, bu anlaşma niye yapıyor, nasıl oluyor bilgilendirecek ve biz de tali komisyon olarak bunları gözden geçireceğiz. Aslında esas işimiz değil yarınki efendim.

Buyurun efendim.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Verilen bilgilendirme şeyinde, Millî Savunma Komisyonuna ilişkin bilgi notunda, bunda Halkların Demokratik Partisi yanlış yazılmış yani geçmişteki ismiyle yazılmış Barış ve Demokrasi Partisi olarak. Bunun da...

BAŞKAN – Değiştiririz.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Bunun da düzeltilmesi lazım.

BAŞKAN – Mahmut Bey, bu sunumu bence yani güncel şeyleri gözden geçirip üyelerimize birer “hard copy” veya maille gönderelim.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Yapılabiliyorsa, evet, o söylediğiniz...

BAŞKAN – Maille mi gönderelim?

Tamam, üyelerimize maille bu sunumdan birer kopya gönderelim ama güncelleyelim, Beyefendinin söylediği şeyi düzeltelim.

ERDAL ATAŞ (İstanbul) – Bu şeyi soracaktım bir de demin şey oldu.

Bütçeyle ilgili, diyelim bu Millî Savunmaya ayrılan bütçe ya da vicdani retle ilgili, işte bu belli tarihî yerlerdeki askerî yerleşim yerlerinin durumu, yine dışarıya asker gönderme ya da dışarıya silah gönderme gibi meseleler, bu er ve erbaşlara yönelik harçlık durumu, diğer meseleler, bunların bütüne ilişkin yani o brifinglerde en azından bunlarla ilgili de bir şey olursa biz de onun üzerinde yapılacak tartışmalarla ilgili önerilerimizi...

BAŞKAN – Sanıyorum, Savunma Bakanlığından alacağımız, almayı düşündüğümüz brifingde bunlar yer alacaktır, yani içeriğinde bunlar olacaktır. Yani, savunma harcamalarımızla ilgili bilgi tabii olacaktır.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Bütçeyle ilgili falan görüşme, Millî Savunma bütçesi bu komisyonda görüşülecektir.

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülüyor ama şeyi söyleyeyim: Savunma harcamaları konusunda Millî Savunma Bakanlığı brifinginde mutlaka bilgi olur.

Başka efendim bir şey yoksa toplantımızı kapatabiliriz.

Yarın sabah 11’de tali komisyon olarak onları görüşüyoruz.

Çok çok teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 17.20

